

Pro: Ministr zemědělství, Ministr životního prostředí

Poslanci Parlamentu PS ČR Zemědělského výboru a Výboru pro životní prostředí

Kopie: Poslanci Parlamentu EU, Komise EU

Vážení ministři, vážení poslanci,

ruská invaze na Ukrajině ukazuje zranitelnost průmyslového zemědělství, které je závislé na fosilních palivech a externích vstupech, jako jsou krmiva, hnojiva a pesticidy. Tyto produkty vedou k ničení biologické rozmanitosti a ke změně klimatu. Nyní je ještě důležitější přejít na udržitelnou potravinovou bezpečnost založenou na zdravé půdě, čisté vodě, střídání plodin a maximální biologické rozmanitosti. To vyžaduje co nejrychlejší omezení používání pesticidů. Evropská komise odložila návrhy Evropského nařízení o snižování pesticidů (European Pesticide Reduction Regulation), které měly být předloženy 23. března spolu se závaznými cíli obnovy přírody. Žádáme vás, abyste využili svého vlivu v Evropě k urychlení tohoto procesu a podpořili ambiciózní návrhy.

Viděli jsme uniklé pracovní verze návrhů na snížení pesticidů. Tyto jsou příliš slabé na to, aby řešily naléhavou biologické rozmanitosti, v níž se nacházíme. Potřebujeme lepší a ambicióznější regulaci, která v dlouhodobém horizontu zajistí zdravé potraviny.

Nařízení nahradí směrnici o udržitelném používání pesticidů z roku 2009 (Sustainable Use of Pesticides Directive), jejímž cíli bylo:

- Používat syntetické chemické pesticidy pouze v krajním případě, začít se správnými agronomickými postupy a integrovanou ochranou proti škůdcům, přičemž se upřednostní nechemické alternativy, pokud je to nutné, nebo pesticidy s nízkým rizikem.
- Zavádět přísná opatření ke zmírnění dopadů (včetně ochranných pásem).
- Snižit objem používání pesticidů.
- Nahradit méně bezpečné sloučeniny bezpečnějšími.
- Ochránit zranitelné skupiny.

Většina zemí EU tuto směrnici neimplementovala. Její dopad byl proto omezený:

- Pesticidy zůstávají preferovaným přístupem k ochraně proti škůdcům v zemědělství, používají se mořená osiva a opakované postřiky v průběhu celého roku.
- Celkové používání pesticidů se výrazně nesnížilo.
- 55 nejtoxičtějších pesticidů, které měly být již dávno vyřazeny, se stále používá.
- Myšlenkou bylo používat integrovanou ochranu proti škůdcům s postupy, jako je střídání plodin, krycí plodiny, ochranná pásma ke stimulaci přirozené ochrany proti škůdcům, mechanické odplevelování a všechny další dostupné agronomické postupy, přičemž pesticidy by se používaly až jako poslední možnost. To se však uplatňuje pouze v malém měřítku, zejména v ekologickém zemědělství.
- Znalosti zemědělců v EU o nechemických alternativách a preventivních metodách ochrany proti škůdcům se výrazně nezvýšily.

Od zavedení směrnice Sustainable Use of Pesticides Directive tak bylo promrháno 13 let.

Rychlá opatření jsou nyní mimořádně naléhavá, protože:

- Biodiverzita je na pokraji kolapsu ([IPBES 2019](#)), což vážně ohrožuje budoucnost našich potravin, zdrojů obživy, zdraví a životního prostředí ([FAO 2019](#)).
- Za posledních 30 let jsme přišli až o 75 % hmyzí populace, trpí vodní živočichové a vymizela řada ptáků. Život v půdě, která je základem půdní úrodnosti, byl vážně poškozen množstvím reziduí pesticidů, kterým je vystaven.
- Pesticidy jsou všudypřítomné i v oblastech, kde se nepoužívají. Hromadí se v půdě, znečišťují ji a šíří se vodou a vzduchem. Kvalita našeho ovzduší a povrchových vod je v mnoha částech Evropy hluboko pod požadovanými hodnotami.
- Stále více vědeckých výzkumů dochází k závěru, že existuje silná souvislost mezi pesticidy a rakovinou a také poškozením našeho mozku, které vede k nemocem, jako je Parkinsonova choroba.

Naléhavě potřebujeme mnohem ambicióznější opatření ke snížení používání syntetických pesticidů a snížení rizik z toho plynoucích, abychom bojovali proti krizi biologické rozmanitosti, poškozování zdraví a zajistili udržitelnou produkci zdravých potravin. Pesticidy by měly být považovány za škodlivé látky a jejich regulace by se měla zkvalitnit.

Proto vás žádáme, abyste přijali následující opatření:

- Pomozte zlepšit navrhované právní předpisy o snižování množství pesticidů.
- Nepřehlížejte cíle směřující k postupnému vyřazení syntetických pesticidů, jak požadovalo 1,2 milionu občanů EU v rámci iniciativy ECI [Zachraňme včely a zemědělce](#).
- Využijte dotace v rámci SZP a mobilizujte další finanční zdroje na podporu zemědělců při nezbytném přechodu na zemědělství bez toxických látek. Propojte financování SZP s cíli v oblasti snižování pesticidů.
- Okamžitě stáhněte z trhu všechny vysoce nebezpečné pesticidy (Highly Hazardous Pesticides-HHP).
- Zastavte výjimky umožňující další používání zakázaných pesticidů.
- Zakázat bez výjimek dovážené produkty kontaminované neschválenými pesticidy nebo produkty, které obsahují rezidua jakéhokoli pesticidu překračující maximální povolené limity reziduí stanovené EU. Tím se vytvoří rovné podmínky pro zemědělce.
- Krize biologické rozmanitosti je celosvětovým problémem, proto zastavte vývoz zakázaných pesticidů.
- Učiňte hlavním ukazatelem pro sledování cíle snížení používání pesticidů četnost aplikace pesticidů, nikoli statistiky prodeje pesticidů. Harmonizovaný ukazatel rizik 1 (Harmonised Risk Indicator 1-HR1) není vhodný pro sledování snižování používání pesticidů a rizika jejich používání.
- Používejte správné statistiky o používání pesticidů ve statistikách zemědělských vstupů a výstupů (viz tato publikace [o návrhu SAIQ](#)).

Každá země rozhodne o svém postoji a bude na návrh reagovat. Žádáme vás, abyste zajistili, že naše země podnikne všechny potřebné kroky k obnovení biologické rozmanitosti a zabránění škodám na zdraví, vodě a životním prostředí, odmění zemědělce za práci s přírodou a zajistí spravedlivé ceny za zdravé potraviny.

Občany, kteří podepsali iniciativu ECI [Zachraňme včely a zemědělce](#), bude velmi zajímat, jak se s jejich požadavky naloží. Vyslechněte prosím tyto požadavky a zajistěte, aby se používání pesticidů stalo spíše výjimkou než normou.

S úctou, Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s.

Hlavní 99, 753 56 Opatovice